

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2021

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2021

RAPORT ANUAL

privind implementarea proiectului din cadrul Programului de Stat (2020-2023)

Elaborarea științifică a „Enciclopediei Moldovei” și a platformei electronice în contextul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, 20.80009.1606.04

Prioritatea Strategică IV Provocări societale

Conducătorul proiectului dr. hab. Constantin MANOLACHE

Directorul organizației dr. hab. Constantin MANOLACHE

Consiliul științific

Marina TICU

Chișinău 2021

1. Scopul etapei anuale conform proiectului de concurs

Elaborarea și expertizarea Registrului general de termeni în vederea elaborării enciclopediilor național-universale și tematice. Studierea experienței internaționale de elaborare a platformelor enciclopedice electronice.

2. Obiectivele etapei anuale

1. Actualizarea Registrului general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și a Registrului de termeni pentru „Dicționarul biografic național”.
2. Crearea suportului teoretico-metodologic în vederea elaborării Concepției platformei enciclopedice electronice naționale.
3. Pregătirea materialului ilustrativ.
4. Elaborarea articolelor enciclopedice pentru enciclopediile național-universale și tematice.
5. Elaborarea articolelor pentru „Dicționarul biografic național”.
6. Redactarea articolelor și studiilor enciclopedice.
7. Expertizarea articolelor enciclopedice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei anuale

Obiectivul 1 Actualizarea Registrului general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și a Registrului de termeni pentru „Dicționarul biografic național”

- Precizarea, definitivarea, adnotarea, redactarea și expertizarea Registrului general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și Registrului de termeni pentru „Dicționarul biografic național”.

Obiectivul 2 Crearea suportului teoretico-metodologic în vederea elaborării Concepției platformei enciclopedice electronice naționale

- Sistematizarea informațiilor referitoare la platformele electronice internaționale în scopul elaborării platformei enciclopedice electronice naționale;

- Elaborarea a două studii teoretico-metodologice de elaborare a „Concepției platformei enciclopedice electronice naționale”.

Obiectivul 3 Pregătirea materialului ilustrativ

- Selectarea și expertizarea a cca 150 de unități ilustrative.

Obiectivul 4 Elaborarea articolelor enciclopedice pentru enciclopediile național-universale și tematice

- Elaborarea și redactarea a cca 1300 de articole enciclopedice pentru „Enciclopedia Moldovei”.

Obiectivul 5 Elaborarea articolelor pentru „Dicționarul biografic național”

- Elaborarea a 5 mostre de articole enciclopedice-model pentru „Dicționarul biografic național”.

- Elaborarea a cca 500 de articole pentru „Dicționarul biografic național”.

Obiectivul 6 Redactarea articolelor și studiilor enciclopedice

- Redactarea și publicarea a 5 studii enciclopedice în ediții naționale și internaționale.

Obiectivul 7 Expertizarea articolelor enciclopedice

- Realizarea expertizei articolelor enciclopedice.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei anuale

Obiectivul 1 Actualizarea Registrului general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și a Registrului de termeni pentru „Dicționarul biografic național

- A fost precizat, definitivat, adnotat, redactat și expertizat Registrul general de termeni, care include 18 fascicule – registre tematice pentru „Enciclopedia Moldovei”.

- A fost precizat și actualizat Registrul general de termeni pentru „Dicționarul biografic național”.

Obiectivul 2 Crearea suportului teoretico-metodologic în vederea elaborării Concepției platformei enciclopedice electronice naționale

- Au fost sistematizate informațiile referitoare la elaborarea platformelor enciclopedice electronice internaționale în scopul elaborării platformei enciclopedice electronice naționale.

- Au fost realizate două studii teoretico-metodologice de elaborare a „Concepției platformei enciclopedice electronice naționale”.

Obiectivul 3 Pregătirea materialului ilustrativ

- Au fost expertizate și pregătite pentru machetare 700 imagini - materiale ilustrative pentru lucrarea „Enciclopedia Moldovei. Republica Moldova”.

- Au fost elaborate și executate 58 hărți geografice fizice, precum și 116 ilustrații cu stema și drapelul de stat a 58 de țări pentru volumele „Enciclopediei Moldovei”.

Obiectivul 4 Elaborarea articolelor pentru enciclopediile național-universale și tematice

- Au fost elaborate 2400 articole enciclopedice în domeniile prestabilite.

Obiectivul 5 Elaborarea articolelor pentru „Dicționarul biografic național”

- Au fost elaborate 5 mostre de articole enciclopedice-model pentru „Dicționarul biografic național”.

- Au fost elaborate 460 de articole pentru „Dicționarul biografic național”.

Obiectivul 6 Redactarea articolelor și studiilor enciclopedice

- Au fost machetate și pregătite pentru tipar culegerile enciclopedico-bibliografice „Lista lucrărilor științifice publicate și a titlurilor de protecție obținute de comunitatea științifică din Republica Moldova în anul 2017” (1216 de pagini) și „Lista lucrărilor științifice publicate și a titlurilor de protecție obținute de comunitatea științifică din Republica Moldova în anul 2018” (1072 de pagini).

- Au fost elaborate, redactate, machetate și pregătite pentru tipar: monografiile biobibliografice enciclopedice - „Membrul corespondent Victor Moraru. Biobibliografie”, „Doctor habilitat Leonid Voloșciuc. Biobibliografie”; monografia „Mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni. Activități culturale și ecleziastice”; lucrarea „Enciclopedia Moldovei”. Volumul IV. „Republica Moldova” (cca 100 coli editoriale).

Obiectivul 7 Expertizarea articolelor enciclopedice

- au fost expertizate 2400 articole enciclopedice.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini)

În conformitate cu obiectivele etapei stabilite pentru anul 2021, în cadrul proiectului 20.80009.1606.04 „Elaborarea științifică a „Enciclopediei Moldovei” și a platformei electronice în contextul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”, prioritatea Strategică IV Provocări societale în cadrul Programului de Stat (2020-2023) au continuat cercetările enciclopedice național-universale și tematice, și analiza platformelor enciclopedice electronice internaționale, în scopul elaborării platformei enciclopedice electronice naționale. Ca rezultat al acestor activități, a fost actualizat Registrul general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și Registrul de termeni pentru „Dicționarul biografic național”. Au fost elaborate, redactate și expertizate articolele și studiile enciclopedice pentru „Enciclopedia Moldovei”, elaborate și redactate articolele pentru „Dicționarul biografic național”. De asemenea, a fost pregătit materialul ilustrativ pentru machetarea lucrărilor tipărite sau în format electronic, au fost machetate, redactate tehnic și pregătite pentru tipar lucrările elaborate. Alt rezultat constă în crearea suportului teoretico-metodologic privind elaborarea platformei enciclopedice electronice naționale și pregătirea teoretico-metodologică pentru elaborarea Concepției platformei enciclopedice electronice naționale.

Pe parcursul anului, în vederea elaborării enciclopediilor național-universale și tematice, a fost precizat, definitivat, adnotat, redactat și expertizat Registrul general de termeni, care include 18 fascicule – registre tematice în următoarele domenii:

Matematică – 1266 termeni - articole enciclopedice adnotate ce reflectă noile realități din toate ramurile matematicii în condițiile globalizării și informatizării, inclusiv logica matematică, teoria numerelor, algebră, analiză matematică, geometrie, combinatorica, probabilități și statistică, matematici aplicate, informatică teoretică, limbaje, programare, calculatoare, rețele informatice, inteligență artificială, securitate informatică informatica și dreptul societate informațională, știința calculatoarelor și automatica, etc.;

Fizică - 1532 termeni - articole enciclopedice adnotate ce reflectă noile realități din toate ramurile fizicii: fizica teoretică, fizica aplicativă, fizica pământului, fizica atmosferei, fizica materiei condensate, fizica moleculară, fizica matematică, fizică atomică, fizică cinetică, fizică nucleară, fizică statistică, astronomie, cosmonautică, mecanică etc.;

Biologie – 2583 termeni - articole enciclopedice adnotate ce reflectă noile realități din toate ramurile biologiei în condițiile globalizării: științele vieții, biodiversitate, biologie generală, bacteriologie, microbiologie, botanică, citologie, micologie, valorificarea resurselor naturale, ecologie etc.;

Chimie – 1289 termeni - articole enciclopedice adnotate din ramurile chimiei: chimie analitică, chimie organică, chimie anorganică, chimie fizică, chimie tehnologică, chimie ecologică etc.;

Zoologie – 2938 termeni - articole enciclopedice adnotate din științele vieții, biodiversitate, zoologie, entomologie, biochimie, biofizică, genetică, histologie, fiziologie, valorificarea resurselor naturale, ecologie, etc.;

Științe ingineresti și tehnologice – 4438 termeni - articole enciclopedice adnotate cu conținut cognitiv inovativ ce reflectă noile realități din ramurile științelor ingineresti și tehnologice în condițiile globalizării și informatizării: construcții civile, tehnici arhitecturale, infrastructură urbană, inginerie electrică și electronică, ingineria informației și telecomunicațiilor, inginerie aeronautică și

aerospațială, automată și robotică, inginerie mecanică, ingineria materialelor, tehnici artisanale, hidraulică, inginerie civilă, mașini, echipament și utilaj agricol, inginerie medicală/biomedicală, ingineria mediului înconjurător, nanotehnologii, tehnologii agricole, alimentare, ale băuturilor etc.;

Științe medicale - 1847 termeni - articole enciclopedice adnotate din medicina primară/fundamentală, medicină clinică, anatomie, fiziologie, genetică medicală, farmacologie, cardiologie și boli vasculare, pediatrie, obstetrică, medicină internă, chirurgie, sănătate publică, stomatologie, neurologie, medicină neconvențională, biotehnologie medicală, sanocreatologie, medicină legală, etc.;

Științe agricole – 1612 termeni - articole enciclopedice adnotate din: agronomie, nutriția plantelor, tehnologii de cultivare a plantelor, crearea soiurilor și hibrizilor de plante, sisteme de protecție integrată a plantelor, pomicultură, viticultură, fitotehnie, horticultură, legumicultură, alimentația animalelor și tehnologia furajelor, agroecologie, zootehnie și medicină veterinară, apicultură, piscicultură, silvicultură etc.;

Științe juridice - 1783 termeni - articole enciclopedice adnotate din: teoria dreptului, drept național, drept privat (civil, al afacerilor), drept public (constituțional, administrativ), drept penal, drept internațional, drepturile omului, etc.;

Economie – 1350 termeni - articole enciclopedice adnotate din ramurile științei economice: relații economice internaționale, agricultură, finanțe, industrie, valorificarea capitalului uman, sfera politică, infrastructură, capital, management economic, cost, relații de piață, investiții, inovații etc.;

Științe ale pământului și spațiale - 3974 termeni - articole enciclopedice adnotate din ramurile: geografie umană și economică, climatologie, geologie geofizică, seismologie, geografie fizică, glaciologie, hidrologie continentală, mineralogie, oceanografie, pedologie, meteorologie, vulcanologie etc.;

Științe militare – 544 termeni - articole enciclopedice adnotate privind tehnica militară, războaie hibride, operațiuni de menținere a păcii, știința militară, etc.;

Științe sociale 4081 termeni - articole enciclopedice adnotate cu privire la: sociologie, societate civilă, demografie, etnologie, etnografie și antropologie, psihologie, filozofie, religie, științe ale educației, mass-media și comunicare, etc.;

Sport și agrement – 428 termeni - articole enciclopedice adnotate: discipline și jocuri sportive, competiții, sportivi performanți, sociologia sportului, economia sportului, medicina în sport, turism și agrement tematic, infrastructură turistică, etc.;

Arte frumoase și culturologie – 2590 termeni - articole enciclopedice adnotate privind istoria artelor, critica artelor, arte grafice, pictură, sculptură, arte decorative, artă muzicală, artă dramatică/teatrală, artă coregrafică, arhitectură, artă fotografică, cinematografie, etc.;

Științe filologice – 1229 termeni - articole enciclopedice adnotate din domeniile literaturii, teoriei și criticii literare, folclorului, limbilor și științelor lingvistice etc.;

Științe istorice – 3595 termeni - articole enciclopedice adnotate privind: filosofia istoriei, istorie tematică, arhivistică, arheologie, paleografie, numismatică, genealogie, heraldică, muzeologie, etc. și localități din Republica Moldova - 1754 termeni - articole enciclopedice adnotate care indică denumirea localității, autoritatea administrativă de nivelul doi, din care face parte, și la ce comună, consiliu orașenesc sau municipiu este subordonată; la selectarea termenilor s-a ținut cont de noua clasificare a localităților - sat, comună, oraș, centru raional, municipiu; în unele cazuri s-a revenit la denumirile istorice ale localităților, în alte cazuri, statul a substituit denumirile învechite ca fiind ne actuale cu altele noi, iar în cazurile, când unele localități au fost scoase de la evidență în perioada

începând cu anul 1944 și până în prezent, considerăm că la locul cuvenit, acest lucru trebuie menționat neapărat, dat fiind că enciclopedia constituie o sursă de informație istorică sigură.

Pentru „Enciclopedia Moldovei”:

- Au fost elaborate și redactate 2400 articole enciclopedice în domeniile prestabilite;
- Au fost pregătite pentru tipar 18 registre tematice de articole enciclopedice - termeni adnotați;
- Au fost pregătite pentru machetare 700 imagini - materiale ilustrative pentru lucrarea „Enciclopedia Moldovei”, volumului IV „Republica Moldova”;
- Au fost elaborate și executate 58 hărți geografice fizice, precum și 116 ilustrații cu stema și drapelul de stat a 58 de țări pentru volumele „Enciclopediei Moldovei”.

Aplicând metodele de cercetare științifico-enciclopedică, în baza surselor lexicografice și enciclopedice apărute în perioada 1971-2021 în RSS Moldovenească/Republica Moldova, și a publicațiilor de specialitate recente, editate în Marea Britanie, Franța, Lituania, Ucraina, Federația Rusă, Spania, Bulgaria în domeniul biobibliografiei, au fost identificați, cercetați, analizați, precizați și adnotați 5741 termeni - articole enciclopedice adnotate, cu raportul de 60:40 dintre științele sociale și umaniste și celelalte categorii de științe – exacte și naturale, ingineresti și tehnologice, medicale, agricole.

Pentru „Dicționarul biografic național” termenii au fost repartizați în 27 de fascicule tematice pe următoarele domenii: științe militare - 114 personalități; istorie și arheologie - 145 personalități; sport și agrement - 154 personalități; științe medicale - 487 personalități; arte, culturologie - 364 personalități; filologie - 603 personalități; arte frumoase - 328 personalități; fizică și matematică - 120 personalități; chimie - 40 personalități; biologie, botanică, zoologie - 96 personalități; confesiuni religioase - 127 personalități; deputați în Sfatul Țării - 167 personalități; domeniul inginerie - 81 personalități; geografie - 24 personalități; științe agricole - 74 personalități; științe economice - 160 personalități; filosofie - 15 personalități; științe juridice - 101 personalități; științe ale educației - 93 personalități; psihologie - 21 personalități; sociologie - 13 personalități; politologie - 29 personalități; membri ai AȘM - 281 personalități; posesori ai titlurilor onorifice ale Republicii Moldova - 734 personalități; scriitori „Maestru al literaturii din Republica Moldova” - 24 personalități; științe medicale - 487 personalități; decorați cu ordinele „Ordinul Republicii”, „Ștefan cel Mare” și „Bogdan Întemeietorul” - 859 oameni.

Au fost elaborate și expertizate 5 mostre de articol enciclopedic-model, iar în baza lor – au fost pregătite 460 de articole enciclopedice pentru „Dicționarul biografic național”.

A fost material sistematizat privind elaborarea platformei electronice internaționale.

Au fost pregătire două studii teoretico-metodologice de elaborare a „Concepției platformei enciclopedice electronice naționale”.

Suplimentar, în vederea racordării cercetărilor enciclopedice la Registrul național al specialităților în Republica Moldova au fost realizate cercetări în domeniul biografiilor științifice și al istoriei științei. Au fost machetate și pregătite pentru tipar culegerile enciclopedico-bibliografice „Lista lucrărilor științifice publicate și a titlurilor de protecție obținute de comunitatea științifică din Republica Moldova în anul 2017” (1216 de pagini) și „Lista lucrărilor științifice publicate și a titlurilor de protecție obținute de comunitatea științifică din Republica Moldova în anul 2018” (1072 de pagini). Au fost elaborate, redactate, machetate și pregătite pentru tipar: monografiile biobibliografice enciclopedice - „Membrul corespondent Victor Moraru. Biobibliografie”, „Doctor habilitat Leonid Voloșciuc. Biobibliografie”; monografia „Mitropolitul Gavriil Bănulescu-Bodoni.

Activități culturale și ecleziastice”; lucrarea „Enciclopedia Moldovei”. Volumul IV. „Republica Moldova” (cca 100 coli editoriale).

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații

Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul de referință în cadrul proiectului din Programul de Stat

Elaborarea științifică a „Enciclopediei Moldovei” și a platformei electronice în contextul dezvoltării societății bazate pe cunoaștere, 20.80009.1606.04

1. **Monografii** (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din domeniile cercetării și inovării)

1.2. Monografii naționale

Dragnev Demir, Constantin Manolache, Ion Valer Xenofontov, Academia de Științe a Moldovei: evoluție, instituționalizare, personalități (1946–1961–2021): Album enciclopedic /Coord.: Liliana Condricova, Chișinău, Biblioteca Științifică (Institut) „Andrei Lupan”, 2021, 148 p. ISBN 978-9975-3331-7-7.

Prisac Lidia, Istoriografia separatismului transnistrean (1989–2005) /Cons.. șt.: Constantin Manolache; red. șt.: Ion Valer Xenofontov. Ed. a 2-a, rev. și ad. Chișinău, Lexon-Prim, 2021, 170 p. ISBN 978-9975-3291-2-5.

2. Capitole în monografiile naționale

Xenofontov Ion Valer, *Premise istorice ale cercetărilor în domeniul zoologiei în spațiul pruto-nistrean*. În: *Institutul de Zoologie. Istorie. Personalități. Cercetări (1946–1961–1991–2021)* /Coordonator și redactor științific: Laurenția Ungureanu, Chișinău, S.n., 2021, pp. 11-31. ISBN 978-9975-157-83-4.

Xenofontov Ion Valer, *Cercetări zoologice: de la Baza Moldovenească la Academia de Științe a RSS Moldovenești (1946–1991)*. În: *Institutul de Zoologie. Istorie. Personalități. Cercetări (1946–1961–1991–2021)* /Coordonator și redactor științific: Laurenția Ungureanu, Chișinău, S.n., 2021, pp. 32-102. ISBN 978-9975-157-83-4.

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

Prisac Lidia, Xenofontov Ion, *Orfani, săraci lipiți pământului, deportați în Siberia. Interviu cu Alexandru Colun*. În: *Memoria*. Revista gândirii arestate, nr. 3 (116), 2021, pp. 24-31.

4.3. în reviste din Registrul Național al revistelor de profil

Categoria A

Prisac Lidia, *Abordarea conflictului transnistrean în stânga Nistrului și în lucrările proseparatiste*. În: *PLURAL*, Journal of the History and Geography Department, “Ion Creangă” Pedagogical State University, Vol. 9 no. 2, 2021, pp. 168-178 — ISSN 2345-1262.

Categoria B

Lupașcu Tudor, Malcoci Iulia, Xenofontov Ion Valer, *Academicianul Antonie Ablov (1905–1978) între viața privată și activitatea științifică*. În: *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 1 (60), 2021, pp. 83-90.

Xenofontov Ion Valer, Prisac Lidia, *Alimentația deportaților din RSS Moldovenească în cadrul operațiunii „Iug” (1949)*, În: *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 2 (61), 2021, pp. 96-101.

Xenofontov Ion Valer, *Comuna Izvoare, evocată de triumviratul academic Capcelea*. În: *Akados. Revistă de Știință, Inovare, Cultură și Artă*, nr. 2 (61), 2021, pp. 169-170.

5. Articole în culegeri științifice naționale/internaționale

5.2 culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova

Xenofontov Ion Valer. *Mănăstirea Japca: trecut și prezent*. În: *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, conferință științifică internațională (2021; Chișinău). Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine = Yesterday’s cultural heritage – contribution to the development of tomorrow’s sustainable society = Культурное наследие прошлого – вклад в развитие стабильного общества в будущем: Conferință științifică internațională consacrată Zilelor Europene ale Patrimoniului, Chișinău, 28-29 septembrie 2021, ediția a IV-a / Com. șt.: Liliana Condraticova (președinte) [et al.], Iași–Chișinău, 2021, pp. 183-188. ISSN 2558–894X.

6. Alte publicații științifice

Xenofontov Ion Valer, *La Izvoarele Izvoarelor (în loc de Prefață)*. În: Valeriu, Capcelea, Victor Capcelea, Grigore Capcelea, *Comuna Izvoare (Florești): istorie și actualitate*, Chișinău, Pro-Mapix, 2021, pp. 6-7. ISBN 978-9975-157-47-6.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Elaborarea „*Enciclopediei Moldovei*” și a platformei electronice constituie un răspuns firesc și necesar la schimbările radicale și la nevoia de informare a societății contemporane. Impactul științific și social al acestui proiect se manifestă prin formarea personalității individului, facilitarea accesului publicului larg la informații universale și tematice, înglobate în ediții enciclopedice. „*Enciclopedia Moldovei*” are caracter universal, general, impunând un nivel înalt de sistematizare și generalizare a ansamblului de cunoștințe despre lume, ea constituind, astfel, un veritabil instrument de informare și orientare întru satisfacerea cerințelor utilizatorilor din diverse domenii (cercetători, juriști, pedagogi, medici, jurnaliști, funcționari publici, specialiști din economie, din sfera culturii, științei și inovării etc.), dar și ale publicului larg. Lucrarea oferă informații veridice din toate domeniile cunoașterii, fie la subiecte tratate în articole scurte, de inițiere, fie la subiecte tratate amplu, în articole de sinteză.

Cercetările enciclopedice reprezintă, totodată, o realizare istorică în demersul de afirmare a țării noastre și de promovare a imaginii ei în lume, constituind o sursă de informare științifică de primă importanță pentru toți cei care se interesează de Republica Moldova, atât din țara noastră, cât și de pe întreg cuprinsul globului pământesc: elevi și studenți, cadre profesionale și științifice, politicieni și diplomați, oameni de stat și de cultură, oameni de afaceri și întreprinzători, artiști și sportivi, turiști și miile de cetățeni străini care ne vizitează țara, rezultând în cele din urmă printr-un impact economic asupra promovării turismului.

8. Infrastructura de cercetare utilizată în cadrul proiectului

Activitatea de cercetare în cadrul proiectului a fost desfășurată în cadrul Centrului de cercetări enciclopedice:

- cu un efectiv de 20,5 unități – cercetători științifici;
- cu un efectiv de 7 birouri, spațiu în care își desfășoară activitatea de cercetare personalul implicat în proiect;
- cu un echipament științific curent de 25 calculatoare, 4 scanere, 10 imprimante.

9. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

În procesul de cercetare și realizare a proiectului echipa de cercetare colaborează, la necesitate, cu toate instituțiile de cercetare, cultură și educație din republică. Un număr total de 26 de masteranzi din cadrul programelor de master „Stat și societate din perspectivă istorică” și „Istoria și cultura religiilor” de la Facultatea de Istorie a Universității de Stat Moldova desfășoară stagiul de practică la Biblioteca Științifică (Institut) „A. Lupan” (în total: 19) și Secția arhivă. Resaturare și patologia documentelor (în total: 7).

10. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului.

În cadrul implementării proiectului și a cercetării practicii internaționale privind platforma electronică a enciclopediei, cât și a selectării surselor bibliografice, arhivistice, materiale și schimb de experiență Biblioteca Științifică (Institut) a consolidat relațiile de colaborare prin încheierea în anul 2021 a 2 acorduri de colaborare cu:

- Biblioteca Științifică a Academiei Naționale de Științe din Azerbaidjan;
- Arhiva Academiei Ruse de Științe.

Relații de colaborare și schimb de experiență continuă să fie menținute cu:

- Institutul de Studii Enciclopedice al Academiei Naționale din Ucraina;
- Instituția Publică de Stat „Editura Enciclopedică”, Ucraina;
- Encyclopaedia Universalis, Franța;
- Enciclopedia Națională a Letoniei;
- Editura „LUMEN”, România;
- Universitatea Wuhan;
- Grupul Editorial Enciclopedia Catalană;
- Centrul de Studii Enciclopedice din Belarus;
- Institutul de Studii Enciclopedice din Tatarstan;
- Institutul de Studii Enciclopedice din Bashkortostan.

11. Dificultățile în realizarea proiectului

Au fost întâmpinate dificultăți de deplasare a cercetătorilor în arhive, biblioteci universitare și centre de cercetare de peste hotare din motivul restricțiilor rigide de călătorie impuse pe perioada pandemiei COVID-19, ceea ce a constituit un impediment în realizarea cercetărilor enciclopedice.

12. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor, reflectate în p. 6)

Lista forurilor la care au fost prezentate rezultatele obținute în cadrul proiectului de stat (Opțional) se va prezenta separat (conform modelului) pentru:

- Manifestări științifice internaționale (în străinătate)
- Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)
- Manifestări științifice naționale
- Manifestări științifice cu participare internațională

Model:

Numele, prenumele, titlul științific al participantului; Titlul manifestării (cu indicarea tipului de manifestare – internațională, națională etc.); Organizatori, țara, perioada desfășurării evenimentului; Titlul comunicării/raportului susținut (cu indicarea tipului de prezentare – oral, poster etc.).

13. Aprecieră și recunoașterea rezultatelor obținute în proiect (premiu, medalii, titluri, alte aprecieri).

1. Premiul Fundației Culturale Memoria pentru cea mai bună culegere de mărturii de istorie orală;
2. Diplomă de Excelență la Salonul Internațional EUROINVENT–2021;
3. Trei medalii (aur, argint și bronz) la Salonul Internațional EUROINVENT–2021;
4. Cinci diplome Aniversare ale Academiei de Științe a Moldovei decernate membrilor echipei de cercetare: dr. hab. C. Manolache – conducător de proiect, consultant științific, dr. I. Xenofontov – cercetător științific coordonator, I. Vârțanu – Șef Centrul de Cercetări Enciclopedice, cercetător științific, V. Oprea – cercetător științific, V. Pogolșa – cercetător științific

pentru contribuții la elaborarea lucrării „Academia de Științe a Moldovei: evoluție, instituționalizare, personalități (1946–1961–2021): Album enciclopedic.

14. Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media (Opțional):

➤ Emisiuni radio/TV de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Emisiunea / Subiectul abordat

1) Ion Valer Xenofontov, „Cuvintele Credinței” emisiune consacrată „Lecturilor mănăstirești de la Japca”. TV MOLDOVA 1. Autor: Iulian Proca; regie: Ala Primovici; coloana sonoră: Galina Dimitrova; montaj: Cristian Bogdan. 5 septembrie 2021. Disponibil pe: <https://ortodox.md/la-manastirea-japca/>

2) Ion Valer Xenofontov, „Mesagerul”, interviu despre activitatea științifică a profesorului Gh. Baci. TV MOLDOVA 1. Reporter: Virginia Pîntea; imagine: Tudor Popescu. 10 noiembrie 2021. Disponibil pe <https://www.trm.md/ro/mesager/mesager-din-10-noiembrie-2021>

➤ Articole de popularizare a științei

Model: Nume, prenume / Publicația / Titlul articolului

Ion Valer Xenofontov, Repere ale organizării administrativ-teritoriale în România întregită. În: „Funcționarul public” Ziar bilunar editat de Academia de Administrare Publică. Supliment la revista „Administrarea Publică”, nr. 3 (592), 15 februarie 2021, p. 11.

15. Teze de doctorat / postdoctorat susținute și confirmate în anul 2021 de membrii echipei proiectului (Opțional)

Model: numele și prenumele pretendentului, Titlul tezei / Teză de doctorat, postdoctorat, nume și prenume conducător.

16. Materializarea rezultatelor obținute în proiect (Opțional)

Forme de materializare a rezultatelor cercetării în cadrul proiectului pot fi produse, utilaje și servicii noi, documente ale autorităților publice aprobate etc.

Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Izvoare istorice* (unitatea de conținut: Enciclopedia, ca izvor istoric). Ciclul I, Licență. Pentru studenții anului II, cu frecvență la zi și pentru studenții anului III cu frecvență redusă. Program: Istorie; Istorie (Științe ale educației). Universitatea de Stat din Moldova. Facultatea de Istorie și Filosofie. Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie;

17. Informație suplimentară referitor la activitățile membrilor echipei în anul 2021

➤ Membru/președinte al comitetului organizatoric/științific, al comisiilor, consiliilor științifice de susținere a tezelor (Opțional)

Manolache Constantin:

Președinte al Comisiilor de stat de licență și masterat, Specialitatea Relații Internaționale, Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova;

Xenofontov Ion:

Membru al Comisiilor de stat de licență și masterat, Facultatea de Istorie și Filosofie,

Universitatea de Stat din Moldova;

Membru al Comitetului Republican la Olimpiada de Istorie a Românilor și Universală, Ministerul Educației și Cercetării.

Model: Nume, prenume / Evenimentul (conferință, consiliu de susținere etc.) / Perioada / Calitatea (membru, președinte ș.a.)

➤ Redactor / membru al colegiilor de redacție al revistelor naționale / internaționale (Opțional)

Model: Nume, prenume / Revista / Calitatea (membru/redactor/recenzent oficial)

18. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect.

Pe parcursul anului 2021, echipa de cercetare a proiectului a atins toate obiectivele propuse, înregistrând rezultate majore la elaborarea „Enciclopediei Moldovei” fiind precizat, definitiv, adnotat, redactat și expertizat Registrul general de termeni, care include 18 fascicule – registre tematice pentru „Enciclopedia Moldovei”, elaborate și executate 58 hărți geografice fizice, precum și 116 ilustrații cu stema și drapelul de stat a 58 de țări, elaborate și expertizate 2400 articole enciclopedice. Au fost expertizate și pregătite pentru machetare 700 imagini - materiale ilustrative pentru lucrarea „Republica Moldova. Enciclopedie”.

În vederea elaborării „Dicționarului biografic național” a fost precizat și actualizat Registrul general de termeni, elaborate 5 mostre de articole enciclopedice-model, ulterior au fost elaborate 460 de articole pentru „Dicționarul biografic național”.

Cu privire la platforma electronică a „Enciclopediei Moldovei” a fost sistematizat materialul privind elaborarea platformei electronice internaționale și elaborate două studii teoretico-metodologice de elaborare a „Concepției platformei enciclopedice electronice naționale”.

Deasemenea activitatea de cercetare enciclopedică multidisciplinară (axată pe istoria românilor, istoria științei și biografiilor științifice) desfășurată în cadrul proiectului a rezultat elaborarea și publicarea a 1 album enciclopedic, 1 monografie națională, 2 capitole în monografie națională din domeniul istoriei științei, 1 articol în reviste din străinătate recunoscute, 1 articol categoria A în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, 3 articole categoria B în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, 1 prefață la monografie națională, 1 articol în culegeri naționale.

During 2021, the research team of the project achieved all the proposed objectives, registering major results in the elaboration of the "Encyclopedia of Moldova" being specified, finalized, annotated, drafted and expertized General Register of Terms, which includes 18 issues - thematic registers for " Encyclopedia of Moldova ", elaborated and executed 58 physical geographical maps, as well as 116 illustrations with the coat of arms and the state flag of 58 countries, elaborated and expertized 2400 encyclopedic articles. 700 images were illustrated and prepared for layout - illustrative materials for the work "Republic of Moldova. Encyclopedia".

In order to elaborate the "National Biographical Dictionary", the General Register of Terms was specified and updated, 5 samples of encyclopedic-model articles were elaborated, subsequently 460 articles were elaborated for the "National Biographical Dictionary".

Regarding the electronic platform of the "Encyclopedia of Moldova", the material regarding the elaboration of the international electronic platform was systematized and two theoretical-methodological studies for the elaboration of the "Concept of the national electronic encyclopedic platform" were elaborated.

Also, the multidisciplinary encyclopedic research activity (focused on the history of Romanians, the history of science and scientific biographies) carried out within the project resulted in the elaboration and publication of 1 encyclopedic album, 1 national monograph, 2 chapters in national monograph in the history of science, 1 article from abroad recognized, 1 article category A in journals from the National Register of specialized journals, 3 articles category B in journals from the National Register of specialized journals, 1 preface to the national monograph, 1 article in national collections.

Propunem să se scoată restricțiile normative pentru participarea la proiectele de cercetare pentru a asigura realizarea calitativă a sarcinilor prin includerea savanților notorii care activează în alte instituții.

Conducătorul de proiect dr. hab. Constantin MANOLACHE

Data: 15.11.2021

LS

Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare

Cifrul proiectului: 20.80009.1606.04

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Executat
Remunerarea muncii angajaților conform statelor	211180	1888,2		1559,5
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	212100	547,6		452,8
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720	137,6	-137,6	
Servicii editoriale	222910	306,0		-
Servicii de protocol	222920	2,0		-
Servicii de cercetări științifice	222930		+137,6	
Indemn. pentru incapacitatea temporară de munca achitate din mijl. financiare ale angaj.	273500	5,0		1,8
Procurarea pieselor de schimb	332110	5,7		-
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110	45,9		-
Total		2938,0	0	2014,1

Conducătorul organizației dr. hab. Constantin MANOIACHE

Contabil șef /Liubov ATAMANCIUC

Conducătorul de proiect dr. hab. Constantin MANOLACHE

Data: 15.11.2021

Componenta echipei proiectului**Cifrul proiectului 20.80009.1606.04**

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului)						
Nr. crt.	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Manolache Constantin	1953	Doctor habilitat	0,5	04.01.2021	
2.	Xenofontov Ion	1977	Doctor	1	04.01.2021	
3.	Vârțanu Ion	1949		0,5	04.01.2021	
4.	Varzari Elena	1975	Doctor	0,75	04.01.2021	
5.	Adauga Dan	1987		1	04.01.2021	
6.	Cușnir Valerii	1958	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	
7.	Prisac Lidia	1978	Doctor	0,25	04.01.2021	
8.	Adauga Mihail	1958		1	04.01.2021	
9.	Donici Silvia	1956		1	04.01.2021	
10.	Pogolșa Vitaliu	1959		1	04.01.2021	
11.	Oprea Valeriu	1958		1	04.01.2021	
12.	Ababi Sergiu	1963		1	04.01.2021	
13.	Zasavițchi Lidia	1959		1	04.01.2021	
14.	Nikolaeva Janna	1968		1	04.01.2021	
15.	Gunevoi Anna	1988		0,5	04.01.2021	
16.	Ticu Marina	1990		0,5	04.01.2021	
17.	Rudakov Ecaterina	1956		0,25	04.01.2021	
18.	Rusnac Gheorghe	1942	Academician	0,5	04.01.2021	
19.	Dragnev Demir	1936	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	
20.	Niș Natalia	1980		1	04.01.2021	
21.	Bucliș Mihail	1969		0,75	04.01.2021	
22.	Cimpoi Mihai	1942	Academician	0,75	04.01.2021	
23.	Bahnaru Vasile	1949	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	
24.	Covaliova Olga	1960	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	
25.	Ciobanu Vitalie	1967	Doctor	0,5	04.01.2021	
26.	Furdui Feodor	1935	Academician	0,75	04.01.2021	

27.	Coropcean Ion	1960	Doctor	0,25	04.01.2021	
28.	Dulgheru Valeriu	1956	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	

Pondereea tinerilor (%) din numărul total al executorilor conform contractului de finanțare	10,7
--	------

Modificări în componența echipei pe parcursul anului 2021						
Nr. crt.	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Manolache Constantin	1953	Doctor habilitat	0,5	04.01.2021	
2.	Xenofontov Ion	1977	Doctor	1	04.01.2021	01.09.2021
3.	Xenofontov Ion	1977	Doctor	0,5	01.09.2021	
4.	Vârțanu Ion	1949		0,5	04.01.2021	
5.	Varzari Elena	1975	Doctor	0,75	04.01.2021	01.09.2021
6.	Adauga Dan	1987		1	04.01.2021	
7.	Adauga Dan	1977		0,5	01.10.2021	
8.	Cușnir Valerii	1958	Doctor habilitat	0,75	04.01.2021	
9.	Prisac Lidia	1978	Doctor	0,25	04.01.2021	
10.	Adauga Mihail	1958		1	04.01.2021	
11.	Donici Silvia	1956		1	04.01.2021	
12.	Pogolșa Vitaliu	1959		1	04.01.2021	
13.	Oprea Valeriu	1958		1	04.01.2021	
14.	Ababi Sergiu	1963		0,5	04.01.2021	02.08.2021
15.	Ababi Sergiu	1963		1,5	02.08.2021	
16.	Zasavițchi Lidia	1959		1	04.01.2021	
17.	Nikolaeva Janna	1968		1	04.01.2021	
18.	Gunevoi Anna	1988		0,5	04.01.2021	04.05.2021
19.	Gunevoi Anna	1988		0,75	04.05.2021	01.09.2021
20.	Ticu Marina	1990		0,5	04.01.2021	01.02.2021
21.	Ticu Marina	1990		0,75	01.02.2021	

